

عالم مجاهد و خدمتگزار

آیت‌الله محمد محمدی ری‌شهری آبان ۱۳۲۵ شمسی در شهری‌ر در خانواده‌ای متدین دیده به جهان گشود. پس از پایان تحصیلات ابتدایی، سال ۱۳۳۹ شمسی وارد حوزه علمیه شهرری (مدرسه برهان) شد و سال ۱۳۴۰ ش برای ادامه تحصیل به قم هجرت کرد و تا پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ به‌جز مدت کوتاهی که به‌دلایل سیاسی به حوزه‌های علمیه مشهد و نجف مهاجرت کرد، به گذراندن مدارج تحصیلی و تدریس در حوزه علمیه قم اشتغال داشت.

مجاهدت خستگی ناپذیر داشت که بی‌شک توشه بزرگی برای آن مرحوم خواهد بود.

- حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای رئیس‌قوه‌قضائیه**

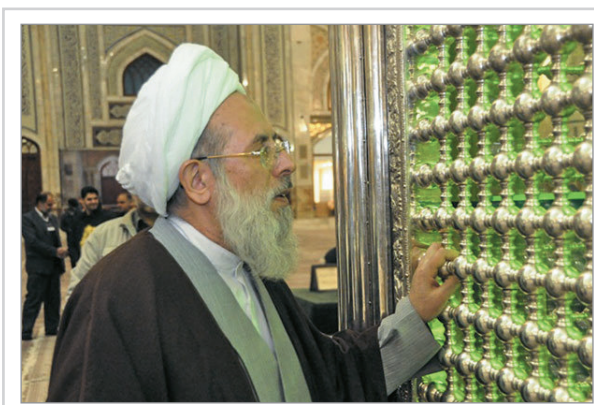
ایشان قبل از انقلاب در صف مبارزین با رژیم ستم‌شاهی بودند و از بدو پیروزی انقلاب اسلامی تا پایان عمر پرپرکت خود، همواره شخصیتی امین، معتمد و مورد وثوق امامین انقلاب بودند و در سنگرهای مختلف از جمله دادگاه انقلاب ازش، وزارت اطلاعات، دادستانی کل کشور، دادستانی کل ویژه روحانیت، نماینده ولی‌فقیه و سرپرست حجاج بیت‌الله‌الحرام، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، نماینده مردم در مجلس خبرگان رهبری و نماینده ولی‌فقیه و تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی ^{علیه} با صداقت و امانت و خالصانه خدمت نمودند.

- دکتر قالیباف رئیس مجلس شورای اسلامی**

این عالم وارسته که از سجایای علمی، اخلاقی و انقلابی برجسته‌ای بهره‌مند بود، به‌عنوان یاورِی ثابت‌قدم در مسیر انقلاب اسلامی، متعهدانه در سال‌های پیش از انقلاب در راه مبارزه با رژیم ستم‌شاهی کوشش کرد و پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی نیز، در مسئولیت‌های متعدد و خطیر به انجام خدمات صادقانه مبادرت ورزید که سوابق موفق ایشان در سمت‌های متعدد از جمله نمایندگی ولی‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی، عضویت در مجمع تشخیص مصلحت نظام، نمایندگی مجلس خبرگان رهبری و تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی ^{علیه} که با توسعه چشمگیر این بارگاه ربانی همراه بود، بیانگر توانایی و شایستگی ایشان در خدمتگزاری به نظام جمهوری اسلامی و ملت شریف ایران می‌باشد.

- آیت‌الله‌سعیدی نماینده ولی‌فقیه در استان و تولیت آستان مقدس قم**

آن مرد انقلابی و وارسته که در عرصه‌های گوناگون علمی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و… پرکار و به‌روز عمل می‌نمود، علاوه بر خدمت در مناصب مهم نظام مقدس جمهوری اسلامی، همواره در مسیر نشر احادیث و معارف اهل‌بیت ^{علیهم} گام برداشته و به‌خصوص در مقام تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی ^{علیه}، اثرات ماندگاری به یادگار گذاشت.

آن‌ها وارد حوزه شوند.

یکی از ویژگی‌های ممتاز مرحوم آیت‌الله ری‌شهری ولایت‌مداری و انقلابی بودن است. بالاخره ایشان شخصیتی بود که در کوران انقلاب نقش‌آفرین بود و بعد از انقلاب هم، سمت‌های بسیار مهمی داشت و تحولات فراوانی هم در کشور به‌وجود آورد. متأسفانه خیلی‌ها نتوانستند، خودش را با انقلاب تطبیق دهند و ریزش داشتند؛ اما در تمام عرصه‌ها محور ایشان، امام و بعد هم رهبر انقلاب بود. همیشه به ما می‌گفت: «خط قرمز ما رهبری است و ما رهبری را جامع و واجب‌الاطاعه می‌دانیم و باید از ایشان تبعیت و حمایت کنیم.» در همه جا هم نشان داد که کاملاً مطیع رهبری است.

ایشان در حوزه‌های مدیریتی خیلی قاطع بود. وقتی با رئیس‌جمهور وقت صحبت شده بود که سازمان حج و زیارت را زیرمجموعه گردشگری قرار دهند، خیلی ناراحت شد و گفت: مسئله زیارت یک مفهوم دینی است و هیچ ارتباطی با گردشگری ندارد. بعد نامه‌ای خدمت رهبر انقلاب نوشت و استدلال‌هایش را هم بیان کرد و این ادغام انجام نشد.

پایگاه اطراح:رسانی آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای

کارآمد بود. اینجانب این ضایعه را به بیت ایشان و حوزه‌های علمیه و عموم ارادتمندان و خصوصاً خدمتگزاران آستان حضرت عبدالعظیم حسنی تسلیت عرض نموده و از درگاه خداوند متعال علو درجات ایشان و صبر و اجر بازماندگان را مسألت می‌نمایم.

- آیت‌الله‌العظمی نوری‌همدانی**

خدمات ارزشمند و مختلف در عرصه علمی، سیاسی و اجتماعی ازجمله خدمتگزاری حجاج‌بیت‌الله‌الحرام، تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی ^{علیه}، حضور اثرگذار در مجلس خبرگان و مناصب دیگر و همچنین آثار ارزشمند قلمی و تربیت شاگردان موجب برجسته شدن آن روحانی انقلابی و با‌اخلاص بوده است.

اینجانب درگذشت این عالم متقی را به حوزه‌های علمیه، وابستگان محترم و همه ارادتمندان خصوصاً اهالی متدین شهری تسلیت عرض نموده و علو مقام برای آن فقید سعید رامسألت می‌نمایم.

- آیت‌الله‌العظمی جوادی‌آملی**

امید است خدمات علمی و نشر احادیث اهل‌بیت ^{علیهم} که با سعی بلیغ ایشان انجام شد، موجب قبول پروردگار قرار گیرد. این ضایعه را به عموم علاقه‌مندان مخصوصاً بازماندگان ارجمند ایشان تسلیت گفته و مغفرت الهی برای آن مرحوم درخواست می‌شود.

- جامعه‌مدرسین حوزه‌علمیه‌قم**

درگذشت عالم مجاهد و خدمتگذار، آیت‌الله محمدی ری‌شهری موجب تألم و تأثر گردید.

این دانشمند فرهیخته هم در عرصه سیاسی و هم در میدان نشر فرهنگ اهل‌بیت ^{علیهم}، از خدمتگزاران صدیق نظام اسلامی به‌شمار می‌رفت. فعالیت‌های علمی و پژوهشی ایشان در علوم حدیث و مدیریت، یکی از تخصصی‌ترین مراکز قرآن و حدیث و همچنین تألیف آثار ماندگاری چون دانشنامه‌های امام علی، امام حسین و امام مهدی ^{علیهم} و… بخشی از خدمات علمی ایشان است.

این روحانی جلیل‌القدر هم در مبارزات انقلاب نقش داشت و هم پس از انقلاب در مسئولیت‌هایی چون عضویت در مجلس خبرگان رهبری، وزارت اطلاعات و دادستانی کل کشور، نمایندگی ولی‌فقیه در سازمان حج و زیارت و تولیت آستان حضرت عبدالعظیم حسنی، کارگزاری امین، شجاع و

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری ^{علیه} را دریافت کردم. برای کسانی که از تقوا و سلاطت نفس و مجاهدت مستمر این روحانی انقلابی باخبرند، فقدان وی ضایعه‌ای تلخ و اندوهیار است. تنوع عرصه‌های مجاهدت این عالم ربانی؛ علمی، اخلاقی، انقلابی، سیاسی، اداری که همه با اخلاص و صفا همراه بود، از او شخصیتی کم‌نظیر پدید آورده بود. اینجانب در طول ده‌ها سال آشنایی همواره صلاح و پرهیزگاری را در ایشان مشاهده کرده‌ام و امیدوارم، این ذخیره ارزشمند موجب رحمت و مغفرت و علو درجات وی شود.

صمیمانه به فرزندان محترم و دیگر بازماندگان و همه دوستان و همکاران و شاگردان و ارادتمندان ایشان تسلیت عرض می‌کنم.

- آیت‌الله‌العظمی مکارم‌شیرازی**

این عالم مجاهد خدمات زیادی را در کارنامه خود بر جای گذاشته که یکی از شاخص‌ترین آن، پایه‌گذاری و تأسیس مجموعه دارالحدیث است که در تربیت طلاب و اساتید برجسته علوم قرآن و حدیث و تدوین و نشر تراث اهل‌بیت ^{علیهم} نقش بسزایی دارد.

اینجانب ارزشمند و مختلف در عرصه علمی، سیاسی و عموم ارادتمندان و خصوصاً خدمتگزاران آستان حضرت عبدالعظیم حسنی تسلیت عرض نموده و از درگاه خداوند متعال علو درجات ایشان و صبر و اجر بازماندگان را مسألت می‌نمایم.

- آیت‌الله‌العظمی نوری‌همدانی**

خدمات ارزشمند و مختلف در عرصه علمی، سیاسی و اجتماعی ازجمله خدمتگزاری حجاج‌بیت‌الله‌الحرام، تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی ^{علیه}، حضور اثرگذار در مجلس خبرگان و مناصب دیگر و همچنین آثار ارزشمند قلمی و تربیت شاگردان موجب برجسته شدن آن روحانی انقلابی و با‌اخلاص بوده است.

اینجانب درگذشت این عالم متقی را به حوزه‌های علمیه، وابستگان محترم و همه ارادتمندان خصوصاً اهالی متدین شهری تسلیت عرض نموده و علو مقام برای آن فقید سعید رامسألت می‌نمایم.

- آیت‌الله‌العظمی جوادی‌آملی**

امید است خدمات علمی و نشر احادیث اهل‌بیت ^{علیهم} که با سعی بلیغ ایشان انجام شد، موجب قبول پروردگار قرار گیرد. این ضایعه را به عموم علاقه‌مندان مخصوصاً بازماندگان ارجمند ایشان تسلیت گفته و مغفرت الهی برای آن مرحوم درخواست می‌شود.

- جامعه‌مدرسین حوزه‌علمیه‌قم**

درگذشت عالم مجاهد و خدمتگذار، آیت‌الله محمدی ری‌شهری موجب تألم و تأثر گردید.

این دانشمند فرهیخته هم در عرصه سیاسی و هم در میدان نشر فرهنگ اهل‌بیت ^{علیهم}، از خدمتگزاران صدیق نظام اسلامی به‌شمار می‌رفت. فعالیت‌های علمی و پژوهشی ایشان در علوم حدیث و مدیریت، یکی از تخصصی‌ترین مراکز قرآن و حدیث و همچنین تألیف آثار ماندگاری چون دانشنامه‌های امام علی، امام حسین و امام مهدی ^{علیهم} و… بخشی از خدمات علمی ایشان است.

این روحانی جلیل‌القدر هم در مبارزات انقلاب نقش داشت و هم پس از انقلاب در مسئولیت‌هایی چون عضویت در مجلس خبرگان رهبری، وزارت اطلاعات و دادستانی کل کشور، نمایندگی ولی‌فقیه در سازمان حج و زیارت و تولیت آستان حضرت عبدالعظیم حسنی، کارگزاری امین، شجاع و

- فعالیت‌های سیاسی قبل از انقلاب**

این عالم مجاهد از ابتدای نهضت اسلامی به‌ویژه در جریانات ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ با اهداف و دیدگاه‌های حضرت امام ^{علیه} آشنا شد. او بیستم تیر ۱۳۴۴ به‌وسیله ساواک مشهد دستگیر و به زندان محکوم گردید. سال ۱۳۴۵ ضمن ترمذ از شرکت در جلسه دادگاه تجدید نظر ساواک، به نجف‌اشرف رفت و در سال ۱۳۴۶ به ایران بازگشت و حدود هجده ماه در حوزه علمیه مشهد به تحصیل پرداخت. در همین مدت مجدداً تحت تعقیب ساواک قرار گرفت و در دادگاه تجدید نظر، بار دیگر به زندان محکوم شد.

آیت‌الله ری‌شهری سال ۱۳۵۶ به‌دلیل سخنرانی علیه

رژیم شاه در حسینیه اصفهانی‌های آبادان، از سوی ساواک ممنوع‌المنبر شد. همچنین به‌دلیل سخنرانی علیه رژیم در نهاوند، آبادان، مشهد، هرمزگان و زابل، مورد تعقیب ساواک بود.

- مسئولیت‌هایس از پیروزی انقلاب**

آیت‌الله ری‌شهری پس از پیروزی انقلاب اسلامی همچنان به فعالیت‌های اجتماعی ـ سیاسی اشتغال داشت و مسئولیت‌های او عبارت بودند از:

- حاکم شرع دادگاه‌های انقلاب اسلامی؛
- رئیس دادگاه انقلاب ارتش؛
- وزیر اطلاعات؛
- دادستان کل کشور؛
- دادستان دادگاه ویژه روحانیت؛
- دیرکل جمعیت دفاع از ارزش‌های انقلاب اسلامی؛
- تولیت آستان حضرت عبدالعظیم حسنی ^{علیه}؛
- نماینده مردم استان تهران در مجلس خبرگان رهبری؛
- عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام؛
- نماینده ولی‌فقیه و سرپرست حجاج؛
- رئیس مؤسسه علمی-فرهنگی دارالحدیث؛
- رئیس دانشگاه قرآن و حدیث؛
- رئیس پژوهشگاه قرآن و حدیث؛

- برخی آثار علمی:**

- دانشنامه امام حسین ^{علیه} ۱۴ جلد؛
- دانشنامه امام مهدی ^{علیه} ۱۰ جلد؛
- دانشنامه امیرالمؤمنین ^{علیه} ۱۴ جلد؛
- سنجه انصاف؛
- میزان الحکمة (عربی) ترجمه‌شده در چهارده جلد؛

پیام تسلیت رهبر انقلاب اسلامی پس از رحلت مرحوم آیت‌الله ری‌شهری

و بعد از آن، سخنان ایشان در جمع خانواده و نزدیکان این مرحوم، حاوی نکات بسیار مهم و بیان‌گر ویژگی‌های شخصیت علمی و سیاسی و مبارز و معنوی این عالم مجاهد بود و نیاز است که برای تبیین پیام رهبر انقلاب در مصادیق مورد اشاره، به‌طور مختصر به چند نکته اشاره کنم.

نکته اولی که رهبر انقلاب هم به آن اشاره کردند، این بود که آن مرحوم یک شخصیت علمی و یک انسان فاضل و درس‌خوانده بود و در محضر مراجع بزرگ تحصیل و مدارج علمی را طی کرد. واقعاً به‌عنوان یک فقیه مطرح بود. خیلی وقت‌ها ایشان در مسائل مبتلا به حج، منطق با نظر خود عمل می‌کرد و استنباط و اجتهاد خودش را مورد عمل قرار می‌داد. محصولاتی هم که از ایشان به‌جای مانده است، کاملاً مدارج علمی ایشان را برای همگان مشخص می‌کند. ایشان در امر علوم حدیث و علوم مرتبط به حدیث، یک محدث و انسان خبیری بود. هر کسی که از نزدیک با ایشان آشنا بود، به‌راحتی این مطالب را می‌فهمید. ضمن اینکه کتاب‌های ایشان هم، گویای این مسئله است. یکی از کارهایی که مرحوم آقای ری‌شهری در بعد علمی انجام داد، این بود که توانست حدیث را به‌معنی واقعی کلمه احیا کند. ایشان با ایجاد دارالحدیث و تربیت نخبگانی در این حوزه، موفق شد که جایگاه حدیث را به‌عنوان جایگاه رفیع معرفی کند و کتاب‌های متعددی در این زمینه بنویسد.

از جمله مسائل مهم در این حوزه، منقح کردن احادیث است. وقتی مرحوم علامه مجلسی ^{علیه} بحارالانوار را می‌نوشت، هدفش جمع‌آوری